

מכל מקום כאן רק הכהן גדול סומך על הפר, כיון שגם לפי צד זה ש'בקביעותא מתכפרא', הקרבן עצמו הוא רק של הכהן גדול, אלא שגם שאר הכהנים מתכפרים בקרבנו (מנחת אברהם עמ' תז).

בְּקוֹפִיָּא מִתְּכַפְּרִי, שעיקר הכפרה היא רק של הכהן גדול ואין זה קרבן השותפין, ושאר הכהנים מתכפרים אגב הכהן גדול (רש"י). ואמנם בזבחים (ה, ב) מבואר, ששני אחים שירשו קרבן, אינם יכולים להמיר בו, למרות שירשו מתכפר רק מקופיא, אולם שם כולם שווים בכך שהם מתכפרים בקופיא, ואין אחד מהם מתכפר בו כפרה גמורה, ולכן נחשב כקרבן השותפין, מה שאין כן פר יום הכיפורים, שרק הכהן גדול מתכפר בו כפרה גמורה, נחשב שהקרבן הוא רק שלו ואפשר להמיר בו (תוס'; ריטב"א).

ויש שגם 'או בהקיפא מתכפרין', ופירש שאין לשאר הכהנים חלק בפר כהן גדול עד שעת וידוי, ורק בשעת וידוי הפר מכפר עליהם, ולכן קודם הוידוי יכול לעשות תמורה, הואיל ובשעה זו הפר שייך רק לכהן גדול (הערוך ערך קף; רבנו חננאל, ולשיטתם אין להקשות כלל מיוורשים, שהרי שם הקרבן שייך מתחילה לשניהם).

חומר בְּזִבְחָ וְכוּ' וְדוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת וְכוּ', מה שאין פן בְּתַמּוּדָה, ותמורת פסח אינה דוחה שבת וטומאה אף שהיא נאכלת כפסח [צ"ל, עד חצות, למנויין], משום שאינו יוצא בה ידי חובת פסחו, שקרבן חובה אינו בא אלא מן החולין (תוס' רא"ש; תוס' ישנים, אולם ראה מנחת אברהם עמ' תיד, שמביא שיטת רש"י שיכול לצאת בה ידי חובתו). ואף שבהמת התמורה באה מהחולין, אינה נחשבת כדבר הבא מן החולין, כיון שקדושת התמורה אינה קדושה חדשה אלא נמשכת מקדושת הקרבן הראשון [ומה שהקרבן הראשון אינו יוצא לחולין, הוא מגזירת הכתוב] (קהלות יעקב יג).

שְׁתַּמּוּדָה חֵלָה עַל בַּעַל מוֹם קְבוּעַ וְאֵינָה יוֹצֵאת לַחֲלוּלִין לְיָגֵז וְלִיעָבֵד - וענין אחד הוא, שתמורה חלה על בעל מום קבוע, לענין זה שאינו יוצא לחולין ליגזז ולהיעבד (תוס' רא"ש; תוס' ישנים).

שֵׁם זֶבַח לָא תִּקְנִי - אלא מדובר כאן בסוג אחד של קרבן, כגון קרבן חטאת, וקרבן זה ישנו גם בציבור וגם ביחיד (מהרש"א, וראה שם שכן כוונת רש"י).

לֹא מִקְלָל דְּאִיכָּא לְמֵאן דְּאָמַר דְּצִבּוּר, ורבי אלעזר סובר שתנא קמא ורבי מאיר (במשנה המובאת לעיל ע"א) נחלקו האם הפר הוא קרבן יחיד או קרבן ציבור, ולא כמו שביאר רבא לעיל שלכולי עלמא הוא קרבן יחיד (תוס' ישנים; תוס' רא"ש, וראה שיח יצחק).

הַמְּקַדֵּשׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ - הקדיש בהמה כדי שחבירו יצא בה ידי חובתו, המקדיש הוא הנחשב בעל ההקדש לענין זה שעליו להוסיף חומש כשפודה אותה [לאחר שנפל בה מום], אולם המתכפר אינו צריך, שלענין זה אינו נחשב בעל הקרבן (רש"י). עוד יש לפרש, שהפודה את הקדשו מוסיף חומש, אולם הפודה תמורה אינו צריך להוסיף חומש. או שהכוונה לעצם הדין של תוספת חומש בפדיון הקדש, שרק אם המקדיש עצמו פודה עליו להוסיף חומש, אולם אדם אחר שפודה אינו צריך להוסיף חומש (רש"י תמורה ב, ב ד"ה המקדיש).

וְהָכִי קָא מִיבְעִיָּא לִיה אֶחָיו הַתְּהֵנִים וְכוּ', והספק הוא האם מה שאמר רבי מאיר (במשנה לעיל ע"א) שפר יום הכיפורים קרבן יחיד הוא, כוונתו שהוא קרבן יחיד ממש, הואיל והוא מכפר בעיקר על הכהן גדול, וכל הכהנים מתכפרים בו רק בקופיא, או שמא אינו קרבן יחיד ממש, כיון שכל הכהנים מתכפרים בו בשווה, והטעם שרבי מאיר קרא לו קרבן יחיד, ללמדנו שאינו קרבן ציבור (תוס'). ויש שפירש, שלפי שני הצדדים הוא קרבן יחיד ממש [כיון שהכהן גדול מקדיש אותו], והספק הוא רק לענין תמורה, האם הכפרה היא לכל הכהנים ביחד ואין כאן תמורה, כיון שלגבי תמורה הולכים אחר המתכפר, או שמא עיקר הכפרה היא לכהן גדול לבדו ולכן יש בו תמורה (רע"א, וראה שם שתמה על התוס').

וכל הספק הוא רק לסוברים שפר יום הכיפורים קרבן יחיד הוא, אבל לסוברים שפר יום הכיפורים קרבן ציבור הוא, אינו עושה תמורה אפילו אם הוא מכפר בעיקר על הכהן גדול לבדו ושאר הכהנים מתכפרים בו רק בקופיא, כיון שבקרבן ציבור אין תמורה (תוס' רבינו פרץ).

בְּקִבְעוּתָא מִתְּכַפְּרִי, ולכל הכהנים יש חלק בפר, והרי הוא כחטאת השותפין שאין בה תמורה (רש"י), ואף שבקרבן שותפין צריכים כל השותפין לסמוך על הקרבן [כמבואר במנחות צד, א],

המשך מעמוד קודם

רק קרבן שותפין, אפשר לכתחילה להקריבו בטומאה למאן דאמר 'טומאה הותרה בציבור', כיון שתוליים בו כל קרבנות היום שהם קרבנות ציבור (מהר"ץ חיות, ע"פ תוס' ישנים).

דְּלֵא מֵיִתּוּ פְּהֵינָם פֶּר בְּהוֹרָאָה, שאם הורו להם בית דין לעבור על אחת מן מהמצוות, אינם מביאים פר העלם דבר של ציבור כשאר שבטי ישראל, שכיון שאין להם חלק בארץ אינם קרויים קהל (רש"י), והיינו כדעת רב אחא בריה דרב יעקב בהוריות (ו, ב), אולם רבא מסיק שם, שגם שבט לוי נחשב קהל ומביא פר העלם דבר של ציבור, והטעם שהכהנים אינם מביאים פר העלם דבר של ציבור, כיון שהם רק מיעוט השבט (רש"י, וראה עוד שיח יצחק).

זכר הוא, ואינו בכלל חטאות המתות [הוגמ' שם סוברת שהלכה זו נאמרה גם בקרבן שותפין שלא שייכות בו כל חמש חטאות המתות, ורק קרבן ציבור התמעט] (מנחת אברהם עמ' תא, ובכך מיישב את קשיית הצ"ח זבחים ב, א ד"ה וקשה).

וּמֵאִי נִפְקָא מִיָּמָה, והגמ' היתה יכולה לומר שאם הוא קרבן ציבור אפשר להקריבו לכתחילה בטומאה למאן דאמר 'טומאה הותרה בציבור', אולם אם הוא קרבן שותפין, גם למאן דאמר זה לכתחילה צריך להקריבו בטהרה [כמבואר לעיל ז, א], אלא שרבי שמעון סובר ש'טומאה דחיה בציבור', ואם כן גם אם הוא קרבן ציבור צריך לכתחילה לעשותו בטהרה (תוס'). ויש שפירש, שגם אם הוא